

PIETARSAAREN KAUPUNGIN KOULUKULJETUSOHJEET

Pietarsaaren kaupunki
Sivistyslautakunta 12.10.2016 § 88
Päivitetty KV:27.11.2017 § 107

Sisällysluettelo

1. YLEISTÄ	3
2. KOULUKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET	3
2.1. Koulumatkan pituus	3
2.2. Koulumatkan vaarallisuus	3
2.3. Muuta kuin lähikoulua käyvät oppilaat	3
3. MITEN KOULUKULJETUSTA TAI KORVAUSTA HAETAAN	4
4. KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	4
4.1. Kuljetusmuodot	4
4.2. Odotusajat	4
4.3. Poikkeaminen koulumatkalla ja -kuljetuksessa	4
4.4. Vakuutus	5
5. KOULUKULJETUKSEN AIKANA	5
5.1. Aikataulut	5
5.2. Turvallisuus	5
5.3. Poikkeustilanteet	6
6. KOULUKULJETUSTEN VASTUUNJAKO	6
Lisätietoa ja koulukuljetusten käytännön järjestelyt	8

1. YLEISTÄ

Pietarsaaren kaupunki järjestää koulukuljetusta oppilaille perusopetuslain sekä sivistyslautakunnan vahvistamien koulukuljetusohjeiden mukaisesti. Koulukuljetusohjeissa esitellään periaatteet, joiden mukaan esiopetuksessa ja perusopetuksessa oleville oppilaille myönnetään koulukuljetusta Pietarsaassa.

2. KOULUKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

2.1. Koulumatkan pituus

Perusopetuslain 628/1998 32 §:n mukaisesti oppilaalla oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, mikäli oppilaan koulumatka on viittä (5) kilometriä pitempi. Pietarsaaren kaupunki järjestää oppilaalle maksuttoman kuljetuksen *kaupungin osoittamaan esiopetuspaikkaan/lähikouluun*, jos oppilaan varsinaisen koulumatkan pituus on

- esikoululaisilla ja 1.-3.-luokkalaisilla yli 3 km
- 4.-9. luokkalaisilla yli 5 km

Oppilaan varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan päivittäistä kodin ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee esikouluun/kouluun ja sieltä palatessaan. Koulumatkan pituus lasketaan lyhyintä, jalankulkukelpoista yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kodin tontinrajalta koulun tontinrajalle.

Kaupungin velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle ovelta ovelle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta esim. pääteitä tai vastaavia yleisiä reittejä pitkin. Pisimmät omavastuumatkat, jotka Pietarsaaren oppilaiden tulee varautua kulkemaan omin neuvoin pysäkillä tai muulle kyytiinottopaikalle, ovat

- esikoululaisilla ja 1. – 6.-luokkalaisilla 1,5 km
- 7. – 9.-luokkalaisilla 3 km

2.2. Koulumatkan vaarallisuus

Jos perusopetuksessa, lisäopetuksessa tai esiopetuksessa olevan oppilaan koulumatka on yli 5 km, tai jos tie oppilaan ikään nähden tai muiden olosuhteiden vuoksi katsotaan liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, on oppilaalla oikeus ilmaiseen koulukuljetukseen tai riittävään kuljetusavustukseen tai kouluun saattamiseen. Jokaisessa yksittäisessä tapauksessa suoritetaan harkinta ja päätös tehdään sivistyslautakunnan jaostoissa. Eri tieosuuksien liikenteen vaarallisuuden arvioimiseksi pyydetään lausunto kunnallistekniseltä osastolta, poliisiviranomaiselta ja mahdollisesti lääkäriltä. Jos tietilanne muuttuu siten, että liikennevaaraa voi syntyä, on kunnallistekninen osasto velvollinen ilmoittamaan asiasta sivistyslautakunnalle.

2.3. Muuta kuin lähikoulua käyvät oppilaat

Perusopetuslain (628/1998) 6 §:n § 2.mom nojalla sivistyslautakunnan jaostot osoittavat oppilaille lähikoulut. Mikäli oppilas vaihtaa koulunkäyntipaikakseen muun kuin oman lähikoulunsa, voidaan siihen myöntää oikeus ehdolla, että huoltaja vastaa kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Yhteishuoltajuustapauksissa noudatetaan KHO:n päätöstä 2006:10: Koulukuljetus myönnetään ja järjestetään ainoastaan oppilaan väestörekisterin mukaisesta osoitteesta.

3. MITEN KOULUKULJETUSTA TAI KORVAUSTA HAETAAN

Huoltaja anoo koulukuljetusta esiopetukseen/kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Koulumatkan pituus lasketaan päivähoito- ja koulutusviraston toimesta ja oikeus kuljetukseen määritellään tämän mittauksen perusteella kohdassa 2.1. mainittujen kilometrirajojen mukaisesti. Koulukuljetusta matkan vaarallisuuden, vaikeuden tai rasittavuuden perusteella voidaan anoa myös tapauskohtaisesti. Hakemukseen tulee liittää selvitys koulumatkan vaarallisuudesta, vaikeudesta tai rasittavuudesta sekä asiantuntijalausunto oppilaan mahdollisista sairauksista tai vammoista ja muista kuljetukseen vaikuttavista seikoista. Sivistyslautakunta huomioi lausunnon päätöksessään, mutta lausunto ei automaattisesti tarkoita koulukuljetuksen saamisen oikeutta.

4. KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

4.1. Kuljetusmuodot

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä. Muita kuljetusmuotoja, takseja tai tilausbusseja, käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan eri kuljetusmuotoja.

4.2. Odotusajat

Perusopetuslain §:n 32 mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka saa kestää enintään

- kaksi ja puoli tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa
- kolme tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

Oppilaalle saattaa koulukuljetusautojen reiteistä ja aikatauluista johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun alkamista tai iltapäivällä koulun päättymisen jälkeen. Kuljetusta odottavalle oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus valvottuun toimintaan tai tarjota tila esim. läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina.

4.3. Poikkeaminen koulumatkalla ja -kuljetuksessa

Oppilaan koulumatka on reitti suorinta tietä kotoa kouluun ja takaisin. Tämä koskee myös kuljetuksessa olevia oppilaita. Koulumatkaksi ei katsota oppilaan poikkeamista koulureitiltä tai jos hän ei käytä ilmoitettua koulukuljetusta. Näissä tapauksissa oppilas toimii omalla / huoltajan vastuulla.

Mikäli tilaa riittää, on sallittua ottaa kaveri mukaan koulukuljetukseen. Vanhemman on kuitenkin ensin otettava yhteyttä liikennöitsijään ja tarkistettava, onko autossa tilaa, sekä lähetettävä liikennöitsijälle kirjallinen suostumuksensa. Kunta ei vastaa lisämaksusta eikä kunnan vakuutus kata kuljetusta.

4.4. Vakuutus

Kaupunki on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä lukuvuosisuunnitelmaan kirjattuja opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoito- ja matkakulut. Esinevahinkoja ei pääsääntöisesti korvata.

5. KOULUKULJETUKSEN AIKANA

5.1. Aikataulut

Koulu- ja vuosiluokkakohtaisesti laaditaan vuosittainen oppituntisuunnitelma. Koulukuljetusajat päätetään tämän perusteella. Kaupunki pyrkii mahdollisimman tehokkaaseen koulukuljetusten koordinointiin. Koulukuljetussuunnittelun yhteydessä käydään turvallisuusseikat läpi liikennöitsijän kanssa. Koulukuljetuksista tiedotetaan koulun alkamista edeltävällä viikolla, päivät päätetään koulun alkamisen yhteydessä.

5.2. Turvallisuus

Oppilaan turvalliseen koulumatkaan vaikuttavat monet tekijät. Oppilasta tulee neuvoa, miten liikutaan turvallisesti liikenteessä ja miten liikenteessä otetaan huomioon toiset kulkijat. Tärkeä rooli oppilaan turvalliseen koulutiehen opastamisessa on sekä oppilaan huoltajilla että koululla. Huoltajien tulisi tutustua koulureittiin yhdessä oppilaan kanssa. *Huoltajat ovat aina ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä.*

Kouluilla panostetaan liikennekasvatukseen esim. opastamalla heijastimen käyttöön ja korostamalla pyöräilykypärän käyttöä. Yhteiskunta tarjoaa useita vaihtoehtoja tutustua turvalliseen liikkumiseen. Liikenneturvan internet-sivuilla on runsaasti tietoa turvallisesta liikkumisesta sekä aikuisille että lapsille (www.liikenneturva.fi). Myös poliisi opastaa turvalliseen liikkumiseen.

Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeää. Koulukuljetusautossa ei saa liikkua kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni koko ajomatkan ajan. Kuljettaja saa puuttua kuljetuksen aikana ilmeneviin häiriötilanteisiin. Koulukuljetusauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esim. liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Koulukyydin odottamiseen ja autosta poistumiseen liittyy monia riskejä. Oppilaan hakupaikka pyritään järjestämään niin, että se on järkevästi kouluauton reitillä ja turvallinen, esim. pihatie, linja-autopysäkki, tienristeys tai -liittymä tai muu liikenteellisesti turvallinen paikka. Jos oppilaan huoltaja on eri mieltä pysäkistä tai sen turvallisuudesta, tulee asiasta olla yhteydessä päivähoito- ja koulutusvirastoon. Kaupunki ja liikennöitsijä päättävät sen jälkeen yhdessä pysäkin paikan tieliikennelain ja yleisen turvallisuuden pohjalta.

Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa koulukyydin ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha. Oppilaat eivät myöskään saa häiritä muita matkustajia.

5.3. Poikkeustilanteet

Mikäli oppilas aiheuttaa koulukuljetusautolle ilkivaltaa, oppilas on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Tällöin oppilaan huoltaja ja liikennöitsijä sopivat asiasta keskenään. Pietarsaaren kaupunki ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.

Mikäli kouluauto ei saavu noutopaikkaan ilmoitettuna aikana esim. auton rikkoutumisesta johtuen, on liikennöitsijä velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Talvisin sääolot voivat aiheuttaa koulukuljetusten myöhästymisiä. Liikennöitsijä on velvollinen ilmoittamaan myöhästymisestä joko suoraan oppilaille/huoltajille tai vaihtoehtoisesti kouluille/päivähoito- ja koulutusvirastoon, joista pyritään saamaan tieto välitettyä koteihin mahdollisuuksien mukaan.

Mikäli kuljetusoppilas ja hänen huoltajansa eivät ole tyytyväisiä kuljetuksen laatuun, tulee asiasta ottaa yhteyttä päivähoito- ja koulutusvirastoon tai kouluille kuljetuksia hoitaviin henkilöihin. Ongelmatilanteet kirjataan ylös ja liikennöitsijään otetaan yhteyttä palvelun parantamiseksi. Päivähoito- ja koulutusvirasto tekee tarvittaessa myös kyselyjä kaikille osapuolille koulukuljetusten toteutumisesta ja laadusta.

6. KOULUKULJETUSTEN VASTUUNJAKO

Kaupunki, koulu, liikennöitsijä ja oppilas ovat kaikki vastuussa kodin ja koulun välisellä matkalla. Sivistyslautakunnalle on määrätty koulukuljetuksen valvonta siten, että koulukuljetus toteutetaan koulun kasvatus ja oppilaiden turvallisuus huomioiden sekä siten, että kuljetusreitit ja aikatauluja noudatetaan.

Sivistysviraston hallintosihteeri suunnittelee ja arvioi kuljetukset yhteistyössä rehtoreiden kanssa. Rehtorin on tehtävä sivistysvirastolle ehdotukset huomioitujen puutteiden korjaamiseksi.

Jos vanhemmat itse kuljettavat oppilaan kouluun, on vanhempi vastuussa oppilaasta siihen saakka, että tämä on koulussa. Oppilasta ei saa jättää kouluun sovittua aikaisemmin, sillä viran- ja toimenhaltijan on oltava paikalla valvomassa.

Joissakin tapauksissa saattaa olla tärkeää, että vanhemmat ovat ilmoittaneet liikennöitsijälle oppilaiden sairaudesta tai vammasta. Liikennöitsijät vastaavat kuljettajien vaitiolo- ja velvollisuudesta olosuhteissa, jotka koskevat oppilaan sairautta, vammaa tai muita henkilökohtaisia olosuhteita. Vanhemmat arvioivat itse milloin he tiedottavat liikennöitsijälle asiasta.

Työnantajan tulee pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, johon kuuluu lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä säädetyn lain (504/2002) 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä taikka annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran.

Kodin ja pysäkin välinen matka sekä pysäkillä ja ajoneuvoon noustaessa ja siitä poistuttaessa

- Vanhemmat vastaavat oppilaasta kodin ja pysäkin välisellä matkalla.
- Vanhemmat vastaavat siitä, että oppilas on koulukuljetuspysäkillä ajoissa lähtöaikaan.
- Vanhempien tehtävänä on huolehtia siitä, että oppilas kulkee määrättyä tietä pysäkille ja noudattaa sovittuja järjestyssääntöjä.
- Kuljettaja ei saa jättää oppilaita kyydistä muualla kuin määrättyillä pysäkeillä.
- Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta tai tehdä muutoksia kuljetusreitteihin tai -aikatauluihin yhdessä liikennöitsijän kanssa, vaan niistä pitää aina sopia päivähoito- ja koulutusviraston kanssa.
- Huoltaja on velvollinen ilmoittamaan poissaolosta kouluun sekä liikennöitsijälle.

Kuljetuksen aikana

- Kussakin ajoneuvossa kuljetettavien oppilaiden määrä on sama kuin rekisteriotteessa ilmenevä määrä. Kaikilla istumapaikoilla on oltava turvavyöt. Tarjousta annettaessa liikennöitsijöiden on tarjottava kaikille koulukuljetusoppilaille istumapaikka. Kuljettaja on vastuussa linja-auton/auton turvallisuudesta. Kuljettajan ohjeita on noudatettava.
- Kuljetuksen aikana liikennöitsijä/kuljettaja vastaa voimassa olevien liikennemääräysten ja järjestyssääntöjen noudattamisesta. Muista, että kasvatuskumppanin ominaisuudessa sinun on näytettävä esimerkkiä ja järjestystä. Kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista. Muista, että erityisoppilaat tarvitsevat usein erityistä huomiota.
- Kuljettaja on velvollinen ilmoittamaan koululle, jos kuljetuksen aikana syntyy järjestys- tai turvallisuusongelmia. Liikennöitsijän/kuljettajan on ratkaistava mahdolliset ongelmat koulun ja kodin kanssa. Ellei ongelmaan löydy ratkaisua, otetaan yhteyttä päivähoito- ja koulutusvirastoon.
- Oppilas korvaa tahallisen vahingonteon.
- Lumen, liukkaan tien ja muiden esteiden sattuessa aikataulua ei aina pystytä noudattamaan. Näissä tapauksissa oppilaat saavat myöhästyä koulusta, ettei liikenneturvallisuutta vaaranneta.

Koulussa

- Oppilaan saapuessa koululle johtava toimenhaltija/viranhaltija vastaa valvonnasta ja järjestys- ja turvallisuussääntöjen noudattamisesta. Sama koskee kotimatkaa koulupäivän päätyttyä.
- Kotimatkan osalta johtava toimenhaltija/viranhaltija vastaa siitä, että oppilaat noudattavat sovittuja lähtöaikoja. Jos oppilas ei mene kotiin varsinaisella kyydillään, on huoltajan ilmoitettava siitä koululle ja liikennöitsijälle (koskee esikoulua ja vuosiluokkia 1 – 9 ja kaikkia erityisluokkia Kyrkostrand skola, Länsinummen koulussa ja Resurssikoulussa).
- Pitkiä matkustus- ja odotusaikoja on mahdollisuuksien mukaan vältettävä. Johtava toimenhaltija/viranhaltija vastaa kuljetusoppilaiden valvonnasta ja turvallisuudesta koululla mahdollisena kuljetusten odotusaikana. Valvonnan hoitaa tarvittaessa johtava viran- tai toimenhaltija. Oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotusaikoihin kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on täyttänyt 13 vuotta lukuvuoden alkaessa, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Mikäli oppilas toistuvasti, kuljettajan neuvoista ja kehotuksista huolimatta, rikkoo kuljetuksen aikana koulun järjestyssääntöjä, lakia tai muita tässä kuljetussäännössä mainittuja yhteisiä pelisääntöjä, voidaan oppilaalta evätä oikeus koulukuljetukseen määräajaksi ja siirtää kuljetuksen järjestäminen huoltajalle. Menettely perustuu perusopetuslain 29 ja 32 §:ään.

Lisätietoa ja koulukuljetusten käytännön järjestelyt:

Sivistysvirasto, hallintosihteeri Sanna Seppelin-Joensuu, puh. 786 3286 tai s-postitse: sanna.seppelin-joensuu@pietarsaari.fi